

Modum kommune
Postboks 38
3371 VIKERSUND

Vår dato: 10.09.2024

Vår ref.: 202310486-11 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Saksbehandler: Ingvild Marie
Dybwad

Konsesjonspliktavurdering av reservevannforsyning fra Bergsjø - Modum kommune i Buskerud fylke

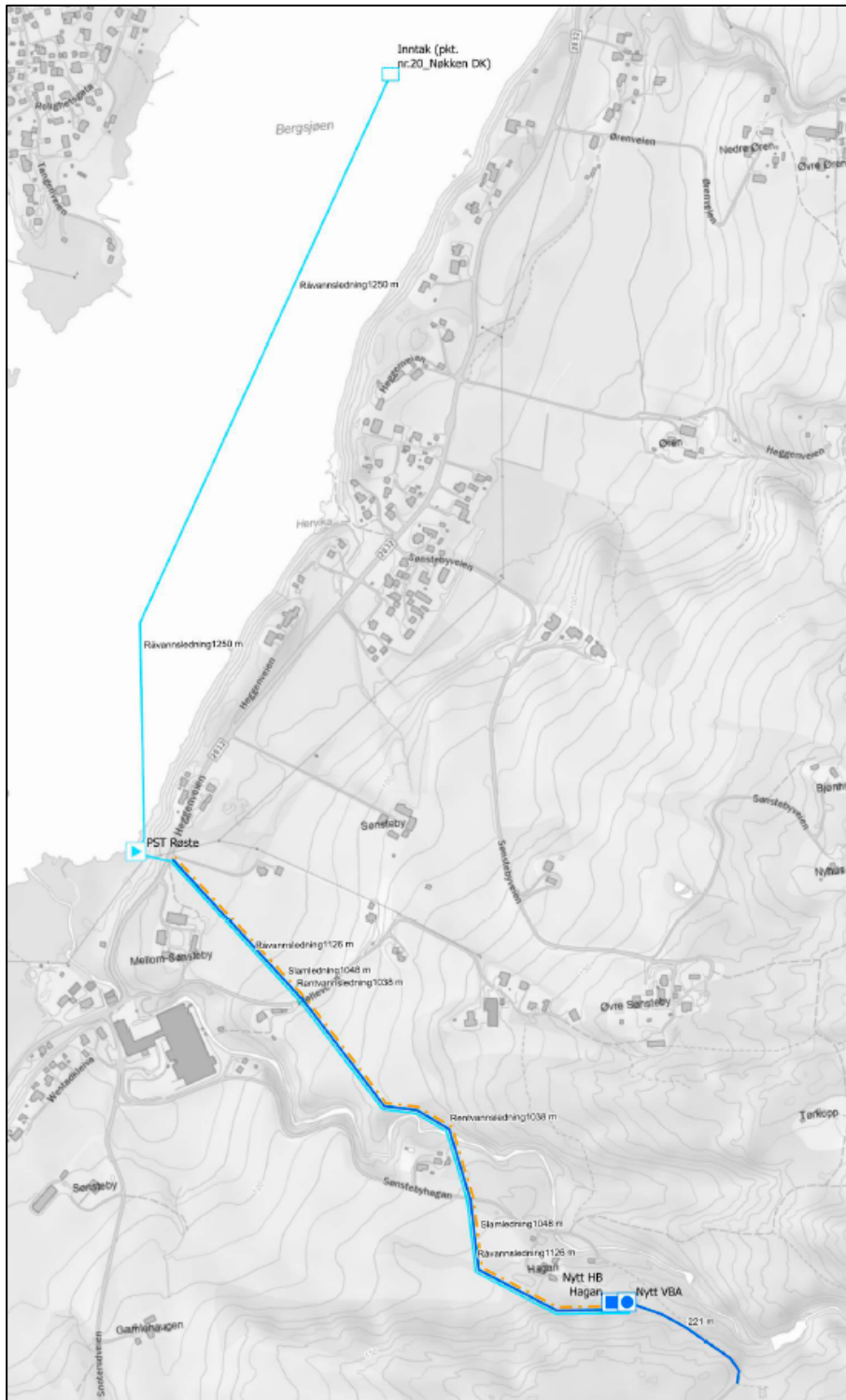
Vi viser til melding av 30.06.2023 med tilleggsopplysninger datert 27.02.2024 om reservevannforsyning fra Bergsjø til Modum kommune. NVE har i vedtaket og vurderingen skilt mellom selve vannuttaket og de fysiske vassdragsinngrepene ved etablering. Først i brevet kan du lese om tiltaket og vår vurdering av dette. Deretter finner du vårt vedtak og informasjon om hva du må gjøre videre.

Orientering om tiltaket

Modum kommune planlegger å etablere reservevannuttak fra Bergsjø. Kommunen anslår at vannbehovet vil være 4000 m³/døgn i perioder det er behov for reservevann. De beskriver at det vil være behov for reservevann ved langvarig tørke og driftsforstyrrelser, ca. 25 døgn per år. For å kunne bruke Bergsjø som reservevannkilde har Modum kommune behov for å etablere inntaksledning i Bergsjø, råvannspumpestasjon ved bredden av Bergsjø, råvannsledning, rentvannsledning og slamledning samt et nytt vannbehandlingsanlegg. Det er kun selve vannuttaket og inntaksledningen frem til og med råvannspumpestasjonen (markert som PST Røste på figur nedenfor) som er vurdert i denne konsesjonspliktavurderingen. Se tabell og figur under for detaljer.

Modum kommune har i dag drikkevann fra Urdvann og Midttjern, som drenerer til Bergsjø gjennom Sønstebybekken. Kommunen opplyser at produksjon fra dagens vannkilde vil reduseres tilsvarende som et uttak fra Bergsjø og at uttak av reservevann derfor ikke vil gi netto reduksjon i vannføring til Bergsjø og Geithusfoss kraftverk.

Bergsjø er omfattet av verneforskrift for Bergsjø/Vikersund biotopvernområde. Biotopvernområdet skal bevare et viktig nærings- og overvintringsområde for våtmarksfugl og Vikerfossen som gyte- og oppvekstområde for storørret i Tyrifjorden. Råvannspumpestasjonen er plassert rett utenfor Vassbunn naturreservat som er et våtmarksområde med stor betydning som hekkeområde for våtmarksfugler og andre fugler tilknyttet naturtypen.

2

Vannuttak til drikkevannsforsyning i Bergsjø – hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	9943
Middelvannføring	m ³ /s	160
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	25
Planlagt minstevannføring	l/s	-
VASSDRAGSANLEGGET		
Uttaksdyp	m	20
Inntaksmagasinetts volum	1000 m ³	10 000
Areal magasin	km ²	2,18
Total maksimal kapasitet på rør	l/s	90
Maksimalt vannuttak	l/s	90
Gjennomsnittlig vannuttak	l/s	46
	m ³ /s	0,046
	m ³ /d	4000
Dager med vannuttak	d/år	25
Totalt vannuttak	m ³ /år	100 000
MAGASIN		
HRV	moh	61,3
LRV	moh	ikke definert
Areal ved HRV	km ²	2,18

Hva har høringspartene uttalt?

Meldingen er sendt **Ringerike, Modum, Lier og Hole kommuner, Buskerud fylkeskommune** og **Statsforvalteren i Oslo og Viken** (nå Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus) på høring. Dette anses tilstrekkelig for meldinger. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Statsforvalteren i Oslo og Viken har uttalt i brev datert 05.04.2024:

Vurdering av kunnskapsgrunnlaget – naturmangfoldloven § 8

Tiltaket berører ikke utvalgte naturtyper eller registreringer av arter av nasjonal forvaltningsinteresse hverken i Bergsjøen eller på landsiden av tiltaksområdet. Deler av tiltaksområdet ligger innenfor dekningskart for naturtypekartlegging etter NiN. Vi anmerker at det ikke er kartlagt på strekningen for ledningstraseen i sjøen. Det er heller ikke kartlagt etter NiN i de nedre delene av tiltaket, og få registreringer av arter i området langs sjøen (utenom verneområdet).

Vi vurderer at kunnskapsgrunnlaget om artene og naturtypene som blir berørt av tiltaket ikke er tilstrekkelig opplyst, og at det bør kartlegges i de områdene der det ikke tidligere er kartlagt. Alternativt må føre-var-prinsippet legges til grunn jf. naturmangfoldloven § 9, uten mer kunnskap om artene i det aktuelle området kan det imidlertid være vanskelig å fastslå hva det vil innebære å ta slike hensyn.

Verneområder

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for verneområdene i Modum kommune. Tiltaket berører Vikersund-Bergsjø biotopvernområde og er søknadspliktig etter verneforskriften. Vikersund-Bergsjø er et særlig viktig overvintringsområde for en rekke fugl knyttet til våtmark. I sjøen finnes også edelkreps og storørret. Det er gjort få undersøkelser av naturmangfoldet i sjøen og tiltaksområdet innenfor biotopvernområdet må derfor kartlegges for naturverdier.

Artene som omfattes av verneformålet er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Området er videre vernet mot ethvert tiltak som kan påvirke eller forstyrre de vernede artene eller deres livsbetingelser, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, andre varige eller midlertidige innretninger, framføring av luftledninger, kabler, kloakkledninger, graving, med mer. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt i perioden fra og med 1. november til og med 31. mars. Tiltaket krever derfor søknad om dispensasjon fra verneforskriften.

Tiltaket ligger også tett på Vassbonn naturreservat, og Sønstebybekken har utløp innenfor reservatet. Hensynet til verneområdene skal vektlegges ved tillatelse til virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde, i henhold til naturmangfoldloven § 49. Forstyrrelser fra anleggsarbeid ved etablering av tiltaket kan være skadelig for dyrelivet, særlig i sårbare perioder slik som hekketid og ved strenge vintre hvor overvintrende fugler kan ha tøffe kår. Hensyn til hekkende fugler bør også ivaretas utenfor verneområder, ved for eksempel hogst av trær i anleggsområdet.

Vannforskriften

Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisktilstand, jf. vannforskriften § 4. Det må vurderes hvilken effekt tiltaket vil ha på miljøtilstanden i berørt vannforekomst, og om det vil ha konsekvenser for oppnåelsen av miljømålet. Dersom tiltaket vil kunne påvirke måloppnåelsen må det gjøres en egen vurdering etter vannforskriftens § 12 om ny aktivitet eller nye inngrep.

Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Eventuelle tiltak i vassdraget som ikke omfattes av konsesjonsbehandlingen, krever tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Statsforvalteren er myndighet for strekninger der det finnes anadrom fisk og edelkreps, mens fylkeskommunen er myndighet for strekninger der anadrom fisk og edelkreps ikke finnes.

Vannressursloven § 11 - kantvegetasjon

Statsforvalteren er sektormyndighet etter vannressursloven § 11 om kantvegetasjon. Det oppgis at tiltaket medfører at kantsonen må hogges på strekningen der ledningen legges i grøft på land. Statsforvalteren opplyser at om fjerning av kantvegetasjon er søknadspliktig etter vannressursloven § 11. Tiltakshaver må søke Statsforvalteren om dispensasjon for å fjerne trærne i området.

Forurensningsloven

Statsforvalteren er sektormyndighet etter forurensningsloven. I henhold til forurensningsloven § 7 om plikt til å unngå forurensning, må ingen ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9 eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11. Etter § 8 første ledd punkt 3 er vanlig forurensning fra midlertid anleggsvirksomhet tillatt. Bygge- og anleggsvirksomhet som kun er midlertidig, altså med en varighet på ca. 2-3 år, er dermed lovlig etter forurensningsloven så sant forurensningen ikke medfører uakseptable skadevirkninger på sjø og vassdrag. At anleggsarbeidet er lovlig betyr i praksis at det ikke trengs en tillatelse etter forurensningsloven § 11.

Anleggsarbeid vil kunne kreve en tillatelse etter forurensningsloven § 11 dersom tiltaket varer utover hva som anses som midlertidig og/eller at det medfører forurensning utover hva som anses som akseptabelt. Dersom anleggsarbeidene vil medføre irreversible ødeleggelser av ytre miljø, vil det alltid kreves en tillatelse etter forurensningsloven. Ved store prosjekter, der tiltakshaver er usikker på om arbeidet faller inn under unntaksbestemmelsen i forurensningsloven, skal Statsforvalteren kontaktes for en vurdering av om det er behov for tillatelse etter forurensningsloven. Vi anmoder om at tiltakshaver i denne saken tar kontakt med Statsforvalteren for en vurdering av om tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.

Oppsummering

Statsforvalteren vurderer at kunnskapsgrunnlaget om artene som blir berørt av tiltaket ikke er tilstrekkelig opplyst, og at det bør kartlegges på de delene av tiltaksområdet der det ikke tidligere er kartlagt.

Videre må tiltakshaver søke Statsforvalteren om tillatelse etter verneforskriften for de delene av tiltaket som ligger innenfor Vikersund-Bergsjø biotopvernområde. Tiltakshaver må også ta kontakt med Statsforvalteren for en vurdering av om tiltaket krever dispensasjon fra vannressursloven § 11 samt en vurdering av om tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven. Det kan sendes inn en samlet søknad til Statsforvalteren.

Buskerud fylkeskommune uttaler i brev datert 03.04.2024

Vannmiljø

Regional plan for vannforvaltning i Innlandet og Viken vannregion 2022-2027, med tilhørende planretningslinjer, legger føringer for forvaltningen av vannet vårt. Vannet er delt inn i vannforekomster med konkrete miljømål fastsatt i vannforvaltningsplanen, i tråd med Vannforskriftens §§ 4-7. Det må vurderes hvilken effekt tiltaket vil ha på miljøtilstanden i berørte vannforekomster, og om det vil ha konsekvenser for oppnåelsen av miljømåla. Dersom tiltaket vil kunne påvirke måloppnåelsen må det gjøres en egen vurdering etter vannforskriftens § 12 om ny aktivitet eller nye inngrep.

Dersom det skal gjøres fysiske inngrep i vassdrag, hvor tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, må tiltaket vurderes etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Fylkeskommunen er myndighet for vassdragstreknings uten laks, sjørret og/eller kreps. Mer informasjon og søknadsskjema finnes på bfk.no.

Samferdsel

Tiltaket har lagt opp til at den nye rørtrassen går langs med samt krysser fv. 2832. Vi vil minne kommunen om at for å grave, legge, flytte, reparere og fjerne kabler og ledninger over, under og langs fylkesveg må det sendes søknad til Buskerud fylkeskommune. Tiltaket må ikke legges nærmere vegen enn 3 meter fra vegkant uten tillatelse fra vegstyremakten, jf. vegloven § 32. Tiltaket kan ikke komme i strid med drift og vedlikehold av fylkesvegen eller føre til skader på vår infrastruktur.

Arkeologiske kulturminner

I forbindelse med konsesjonstiltaket med nye ledningsføring og etablering av Modums reservannforsyning ved Sønstebyhagen, ble det utført to arkeologiske registreringer. Norsk Maritimt Museum foretok sidesonarsøk og dykking på fremkomne anomalier i september 2023, og Viken fylkeskommune gjennomførte arkeologiske registrering på samme tid. Det ble ikke gjort funn i noen av undersøkelsene og rapporter fra begge prosjektene vedlegges til orientering.

Mattilsynet uttaler i brev datert 10.04.2024 at de ikke har innvendinger mot etablering av reservevannforsyning fra Bergsjø.

Dette er NVEs vurdering av tiltaket

En konsesjonspliktavurdering er en enkel forhåndsavurdering av om tiltaket kan være til ulempe for noen allmenne interesser knyttet til vassdraget. Fordeler med tiltaket er ikke en del av vurderingen.

NVE har her vurdert selve vannuttaket og vassdragsinngrepene ved etablering av inntaksledning og råvannspumpestasjon hver for seg.

De øvrige vassdragsinngrepene som kryssing av bekk og inngrep i kantsone for fremføring av vannledning til vannbehandlingsanlegg er ikke en del av vår vurdering. NVE vurderer de til å ikke kreve noen behandling etter vannressursloven fra oss og at øvrige tiltak må behandles etter regelverk som forvaltes av andre myndigheter.

Hydrologi

Bergsjø ligger ved utløpet av Tyrifjorden mot Geithusfoss og Drammensvassdraget. Bergsjø har et nedbørfelt på 9965 km² og middelvannføring er beregnet til 160 m³/s ved det planlagte inntaket.

Det er antatt at Modum kommune vil ha behov for reservevann fra Bergsjø inntil 25 dager pr. år og at det vil være behov for inntil 4000 m³ vann pr. døgn. Det totale vannuttaket ville teoretisk senket vannstanden i Bergsjø med 4 cm dersom det ikke var tilsig i perioden. Dette er ikke et sannsynlig scenario, men godt innenfor naturlig variasjon i vannstand. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 104 622 l/s i NEVINA, minste vannføring er oppgitt av søker å være 25 000 l/s. Planlagt vannuttak er i snitt 46 l/s og vil utgjøre 0,04 % av alminnelig lavvannføring og 0,18 % av oppgitt minste vannføring. NVE vurderer påvirkningen fra selve vannuttaket som ubetydelig og at vannuttaket ikke vil kunne påvirke allmenne interesser i vassdraget.

Bergsjø er et regulert magasin og Å Energi vannkraft AS har konsesjon til kraftverket ved Geithusfoss. Det er tiltakshavers ansvar å avklare de privatrettslige forholdene rundt vannuttaket og forholdet til regulanten.

Biologisk mangfold

Naturmangfoldloven legger føringer for bærekraftig bruk av norsk natur og blir lagt til grunn når NVE vurderer meldingen. For å kunne oppfylle forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4-5 er man avhengig av et godt kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8. Hvis kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig skal man bruke føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9.

Det er ikke utarbeidet rapport om biologisk mangfold i forbindelse med planene om etablering av reservevannforsyning fra Bergsjø. Statsforvalteren i Oslo og Viken skriver i sin høringsuttalelse at kunnskapsgrunnlaget for å vurdere påvirkning på artene i biotopvernområdet ikke er godt nok.

NVE vurderer kunnskapsgrunnlaget om selve vannuttaket som godt nok, og at størrelsen på vannuttaket ikke vil påvirke allmenne interesser og naturmangfold i vassdraget. For de fysiske inngrepene med etablering av 1250 meter inntaksledning og råvannspumpestasjon støtter NVE statsforvalterens høringsuttalelse om at kunnskapen om konsekvenser for verdiene i biotopvernområdet ikke er tilstrekkelig. NVE vurderer at de fysiske inngrepene kan føre til nevneverdige negative konsekvenser for arter i biotopvernområdet dersom det bygges uten mer kunnskap om påvirkning og riktige vilkår.

Andre allmenne interesser

NVE har ikke funnet at tiltaket kan gi negative konsekvenser for allmenne interesser i vassdraget innenfor landskap, friluftsliv, naturfare eller kulturminner.

Samordning av tillatelser

Vannressursloven åpner for samordning av tillatelser der et tiltak kan være konsesjonspliktig og det er behov for dispensasjon fra verneforskrift eller tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Tillatelser etter annet lovverk kan erstatte konsesjonsbehandling for de fysiske inngrepene som ellers ville krevd konsesjon og NVE vurderer her at samordning er mest hensiktsmessig videre prosess for å unngå dobbeltbehandling.

Oppsummering og konklusjon

NVE har vurdert vannuttaket til reservevannforsyning som ubetydelig i forhold til tilgjengelig vannmengde i Bergsjø. NVE mener derfor at vannuttaket ikke fører til slike ulemper for allmenne interesser at det trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

I utgangspunktet vurderer NVE at etablering av inntaksledning og råvannpumpestasjon kan være et konsesjonspliktig tiltak, men at det er grunnlag for samordning etter vannressursloven § 20 ettersom tiltaket trenger tillatelse etter lakse- og innlandsfiskloven og dispensasjon fra Forskrift om vern av Vikersund – Bergsjø biotopvernområde. NVE vurderer at denne behandlingen vil være tilstrekkelig for å ivareta de allmenne interessene i vassdraget. Det innebærer at det ikke er behov for særskilt tillatelse etter vannressursloven.

NVEs vedtak

NVE vedtar at vannuttak fra Bergsjø til reservevannforsyning for Modum kommune ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Vedtaket har hjemmel i vannressursloven § 18.

Dette vedtaket er gyldig i tre år.

NVE fastslår at det ikke må søkes om konsesjon for tiltaket hvis det behandles etter verneforskriften og lakse- og innlandsfiskloven, jf. samordningsbestemmelsen i vannressursloven § 20 bokstav c og a. Dette er en avgjørelse om samordning og ikke et enkeltvedtak.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Forutsetninger for vedtak om vannuttak

- Vannuttaket skal gjennomføres i samsvar med framlagte planer. Dersom behovet for reservevann overskrider 4000 m³/døgn eller 100 000 m³/år, som oppgitt i meldingen, kan det utløse konsesjonsplikt.

Hva må du gjøre videre?

- Dette vedtaket er ikke en tillatelse til bygging. Dere må ta kontakt med andre myndigheter for å få de **nødvendige tillatelser**. Aktuelle myndigheter kan være:
 - **Kommunen** for avklaring etter plan- og bygningsloven
 - **Statsforvalteren** for avklaring etter verneforskrift, lakse- og innlandsfiskloven (anadrom strekning og vassdrag med kreps) og eventuell søknad om dispensasjon fra kravet om kantvegetasjon i vannressursloven § 11.

- **Fylkeskommunen** for avklaring etter lakse- og innlandsfiskloven (ikke anadrom strekning) og kulturminneloven. Lista er ikke uttømmende.
- Dere må avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.
- Dersom dere endrer planene for tiltaket bør de sendes til NVE for ny vurdering.

Med hilsen

Carsten S. Jensen
konsesjonsansvarlig

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Modum kommune

Kopimottakerliste:

Mattilsynet

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Buskerud fylkeskommune

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.